

FİLİZ YAVUZ

GÖÇMEK
NE GARİP ŞEY
ANNE!

GİDENLERİN HİKÂYESİ

MUNDI

GÖÇMEK NE
GARİP ŞEY ANNE!

Gidenlerin Hikâyesi

FİLİZ YAVUZ

Mundi Kitap

Göçmek Ne Garip Şey Anne!, Filiz Yavuz

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2020, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Yönetici editör: Özlem Alkan K

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ, Melis Oflas

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Bilal Sarıteke

Baskı ve cilt: İMAK Basım Yayın Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi

Akçaburgaz Mah. 137. Sokak No: 12

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 45523

ISBN 978-605-69561-9-5

MUNDİ KİTAP

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

mundikitap.com/9786056956195

bilgi@mundikitap.com

Mundi Kitap, Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Sertifika No: 43514

GÖÇMEK NE GARİP ŞEY ANNE!

Gidenlerin Hikâyesi

FİLİZ YAVUZ

ANLATI

MUNDI

FİLİZ YAVUZ, 1981'de Eskişehir'de doğdu. Nükleerin ne demek olduğunu 1999'da girdiği İstanbul Üniversitesi'nde öğrendi ve nükleer karşıtı oldu. Kuvvetle muhtemel bu yüzden ekoloji alanında çalışmayı seçti; çeşitli dergi, gazete, internet sitesi ve televizyon kanallarında bu alanda muhabirlik ve editörlük yaptı.

Gazetecilik yüksek lisansını Marmara Üniversitesi'nde İstanbul ve Madrid örnekleri üzerinden kent kültürü ve gazetecilik ilişkisini incelediği teziyle 2011'de, gazetecilik doktorasını yine Marmara Üniversitesi'nde Türkiye ve İspanya örnekleri üzerinden nükleer karşıtı hareketin basındaki temsiliyetine odaklanan teziyle 2018'de tamamladı.

2016'dan beri yaşadığı İspanya'dan Türkiye'ye yeni döndü. Şimdilerde İzmir'e ve sabah 08.30'da başlayan mesaiye almışmaya çalışıyor. Halen *Nükleer Alaturka* belgesel film projesinin araştırmacılığını ve danışmanlığını yürütüyor.

Can Yayınları'ndan çıkan *Beni "Akkuyu"larda Merdivensiz Bıraktın* adlı bir kitabı bulunuyor.

Kırım'dan beş yaşında göç etmek zorunda kalan
babaannem Afife Yavuz'a...
ve yurtlarından edilen tüm çocuklara;
kimse torunlarına göçmenliği miras bırakmasın diye...

“Kimdi giden kimdi kalan
Aslında giden değil
Kalandır terk eden
Giden de
bu yüzden gitmiştir zaten”

Murathan Mungan,
“Kimdi Giden Kimdi Kalan”

İçindekiler

Önsöz niyetine: İki dil üç bavul	15
Kara perşembe	27
(U)mutsuz yurттаş sendromu	47
<i>V for academics</i>	56
O lacivert ülke	64
Yabancı; başımın tacı!	74
Gurbetçinin el kitabı	81
<i>Semi connectus erectus</i>	94
Taşa oturma soğuk çeker!	107
Evladını yaban ele göndermek	114
Bu şehir o eski İstanbul'dur	119
Zümrüdüanka kuşu	125
Kavga etmeyin! Siz kardeşsiniz	130
Sonsöz niyetine: Mümkün mü artık, dönmek?	138
Kaynakça	148
İnternet kaynakları	149

Önsöz niyetine: İki dil üç bavul

“...ve kasım yağmurları kırınca belini son umutların
bir dürülü yorgandır gurbet eşikte.”

Hasan Hüseyin Korkmazgil

Bir yaşam kaç bavula sığar? Ben üç bavula sığdırmaya çalıştım, olmadı. Bavullardan biri küçüktü, belki de o yüzden... Kalanları dağıttım; kıyafetlerimin hemen hepsini belediyeye verdim, ihtiyacı olanlara ulaştırmaları için. Evi, arkadaşım olan bir çifte devrettim, evdeki eşyaları olduğu gibi yine onlara sattım. Kitaplarımı, tablolarımı ve biblolarımı kolilere doldurup Eskişehir’e; annelere gönderdim. Anılarımı yanıma aldım, “Dikkat, kırılabilir!” yazmadan.

Herhangi bir arkadaşımın “Fazla tiyatro biletim var bu akşama, gelse-ne” teklifini daha o teklif etmeden reddettim. Kitabevlerinde zaman geçirmemeyi, yeni çıkan Türkçe kitaplara dokunmamayı, o kitapları koklamamayı ve hatta o kitapların tüm sayfalarına değil de sadece sınırlı bir miktarına internet üzerinden göz gezdirmeyi daha baştan kabul ettim. Herhangi bir yerde; sinemada, meyhanede, sokakta, organik pazarda ya da bir toplantıda örneğin... üniversiteden tanıdık bir yüze, ilk işyerimde karşı masada oturan çocuğa, eski apartmandaki alt komşuma rastlama ihtimalinden

vazgeçtim. Dostlarımı, ailemi ve yaşantımı öylece bıraktım. Onlar ardından baktı, ben ardıma bak(a)madım. En az bir yaşam kurmak kadar zordu bir yaşamı bozmak da. Kalbim dağıldı. Baş etmeye çalıştım. Bolca hüzlendim elbet ardı arkası kesilmeyen veda buseli ve dahi sımsıkı sarılmalı rakı sofralarında. Çok ağladım. Çok güldüm.

Boğaz havası mıydı içime çektiğim, İstanbul'un kiri pası mıydı yoksa? Ya da o kentte attığım tüm kahkahalar mıydı? Belki de üniversiteye gittiğimden beri o devasa kentte geçirdiğim 17 yılımdı an an? Hâlâ bilmiyorum. Yaşam kadar ağır bir şeyi içime çektim; sonra da topografik olarak yedi tepeli değilse bile yedi bela olduğunu herkese binlerce kez ispatlamış olan o kente son kez baktım. Ve düştüm yola. 35 yaşında ve henüz iki yaşına bile girmemiş çocuğumla. 2016'nun Ekim'iydi. Ekim'in başı. Mutluluktan havalara uçmuyordum ama ölesiye mutsuz da değildim. Heyecanlıydım biraz. İçimdeki ürperti klimadan değildi, sanmıyorum. Ben bahar bahçe düşlüyordum lakin ille de bir yanım yaprak döküyordu. Sanki kavlimi yerine getirmemişim gibi bir his... kalbimi dışlıyordu. Nabzımın hızlanması ve kulaklarımdaki basınç uçağın inişinden değildi, işte tam da bundandı. Ah ben ki göklere sığamamıştım, yerlere nasıl sığacaktım!

Oysa insan hayatı düşünüldüğünde küçük bir araydı bu ve çıktığım yolun dönüşü vardı. Ne zaman bilmiyordum, ama elbette dönecektim ki; yine yüksek lisans bahanesiyle işi gücü bırakarak verdiğim böylesi bir aranın ardından daha önce de yine soluğu memlekette almıştım. Sadece üzerime çöken karabasanı silkelemeye, o insanın tüm yaşam enerjisini soğuran sıkışmışlık hissini atmaya ve biraz nefes almaya ihtiyacım vardı. Umudum bakıydı ama benim bardağım çoktan taşmıştı. Hem öyle damla damla da değildi taşkın, sel olmuştu.

Bardağın bir kısmını, müsebbibi iktidarın politikaları ve onların sonuçları olan kentsel problematikler doldurmuştu. Bir biçimde üstesinden gelmeye alıştığım için olsa gerek, önceleri pek takılmadığım kentin belalı ve dahi berbat halleri, hayatıma Deniz'in ve beraberinde bebek arabasının girmesiyle birlikte gözüme batar olmuştu. Her cefakâr anne gibi ben de bir daralıp bir genişleyen, taşları kırıldığı için bol çukurlu ve dahi kışları çamurlu o kaldırımlarda bebek arabasını itmekten bitap düşüyordum. Engelli rampasının olmaması bir yana zaten kaldırım yarı yolda kesiliveriyordu ve içinde el kadar bebeğin bulunduğu arabayla ben yolun kenarında ve dahi vızır vızır arabaların yanında kalakalıyordum. Belediyeden şikâyetlerime elle tutulur bir yanıt alamadığım süre zarfında o yollardan geçmiş her

bebek arabası kullanıcısı gibi değme arazi yarışçılara taş çıkaracak hale gelmiştim. Artık o yollarda Deniz'in can güvenliği benden sorulurdu! Lakin sağlığı için aynı garantiyi veremiyordum. Çünkü bizim evin civarında yeşil namına bir şey bulmak mümkün olmadığından uzaktaki parklara gitmek için her çıktığımızda Deniz temiz havadan çok egzoz gazı soluyordu! Yine de mümkün olan her yere yürümeyi tercih ediyordum. Zira toplu taşıma, hele ki iş saatlerinde cehennemın öteki adıydı. Otomobil ise trafik, kavga, gürtültü ve stres demekti. İstanbul'da yaşamak dere tepe düz gidip de bir arpa boyu yol alınamayan ve yorgunluktan bitap düşmüş çilekeş kahramanlarımızın bir türlü (beton) çöl(ün)den kurtulamadığı masallara benziyordu artık. Eninde sonunda iyi bitecekti masal, doğası buydu da... o mutlu sona daha çok vardı!

Bardağın hatırı sayılır kısmının muhatabı ise direkt siyasetti ve bu kısmı adım adım inşa edilen yeni rejim, bu rejimi inşa ederken iktidarın uyguladığı politikalar bütünü ve kullandığı nefret dili, her canlının bir gün tadaacağı "terörist" damgası, yurttaş olarak habire azarlanıyor olmak, ifade ve basın özgürlüğünün tamamen yok edilmesi tamamladı ki hem bir gazeteci hem de bir yurttaş olarak ifade ve basın özgürlüğünün yok edilmesinden iki kat daha fazla etkilenenler arasındaydım ben de.

Bardağı taşıran son damla ise 10 Ekim 2015'teki Ankara Gar Katliamı oldu benim için. Deniz henüz çok küçük olduğu için son anda gitmekten vazgeçtiğim Ankara'daki barış mitinginde 103 kişiyi öldürdüler. Tanıdığım, tanımadığım 103 kişiyi... İki canlı bomba kendini peş peşe patlattı. Hiçbir şeyi, ama en çok da bombalar henüz patlamışken polisin, yaralıların ve onlara yardım etmeye çalışan eylemcilerin üzerine biber gazı sıkmasını içime sindiremiyordum. Bu nasıl bir organize kötülük, organize nefret haliydi? Nefes alamıyordum ben de tıpkı o meydandakiler gibi. Boğazım düğüm düğümdü. Baktığım her yerde kan görüyordum.

Tezer Özlü'nün "Burası bizim değil bizi öldürmek isteyenlerin ülkesi" dizelerinin sadece sosyal medyada değil benim içimde de sürekli dolaştığı günlerdi. Bu örgütlü kötülüğün karşısında hissettiğim o derin çaresizlik haliyle yarım yamalak doktora tezi, bilgisayarının kim bilir hangi dosyasında ve kim bilir kaç zamandır hiç açılmadan öylece bekleyen yıllanmış bir doktora öğrencisi olarak birkaç yere araştırma bursu için başvurduğum. Hiçbir beklentim yoktu da sadece bu kötülüğe mecbur olmadığımı kendime kanıtlamak, arzu ettiğimde gidebileceğimi bilmek istiyordum sadece. İnsanın mecbur olduğu için sevdiği yer olmamalıydı zira memleket; kıymet mecbur olmadığı halde sevmekte, yaşamaktaydı.

Boğaz havası mıydı içime çektiğim, İstanbul'un kiri pası mıydı yoksa? Ya da o kentte attığım tüm kahkahalar mıydı? Belki de üniversiteye gittiğimden beri o devasa kentte geçirdiğim 17 yılımdı an an? Hâlâ bilmiyorum. Yaşam kadar ağır bir şeyi içime çektim; sonra da topografik olarak yedi tepeli değilse bile yedi bela olduğunu herkese binlerce kez ispatlamış olan o kente son kez baktım. Ve düştüm yola. 35 yaşında ve henüz iki yaşına bile girmemiş çocuğumla, 2016'nın Ekim'iydi. Ekim'in başı. Mutluluktan havalara uçmuyordum ama ölesiye mutsuz da değildim. Heyecanlıydım biraz. İçimdeki ürperti klimadan değildi, sanmıyorum. Ben bahar bahçe düşünüyordum lakin ille de bir yanım yaprak döküyordu. Sanki kaulmi yerine getirmemişim gibi bir his... kalbimi dışlıyordu. Nabzımın hızlanması ve kulaklarımdaki basınç uçağın inişinden değildi, işte tam da bundandı. Ah ben ki göklere sığamamıştım, yerlere nasıl sığacaktım!

"Kalmak zor, göçmek daha zor. Ama göçtüğün yere alışmak, yakınlarını geride bırakmak, en zoru. Filiz Yavuz, her Türkiyeli göçmenin yaşadığı zorlukları, gazeteci titizliğiyle ve eğlenceli, içten bir dille anlatıyor. Elinizdeki kitap, mükemmel bir modern gurbetlik hikâyesi. 21. yüzyılın başında Türkiye'den göçenlerin haletiruhiyesini anlamak için mükemmel bir kaynak."

Mehveş Evin

"Göçmek Ne Garip Şey Anne! adlı kitap Filiz'in Madrid'e gidişiyile başlıyor. Türkiye'nin 20 yıllık panoramasını Türkiye'den göçün kısa tarihi izliyor; süren göç dalgasının kökleri irdeleniyor. Hepimize sirayet eden umut ve umutsuzluk arasındaki gelgitler ve mutluluğun umutla ilişkisi ortaya konuyor. Kitap, Türkiye'den göç etmek isteyenler için aynı zamanda bir kılavuz niteliğinde. Gitmenin ve gidilen yerde tutunmanın yollarına dair teknik detayların yanı sıra, sosyal ve kültürel hayata katılım ve uyum anlamında kolaylaştırıcı ipuçlarını da içinde barındırıyor. Bu bilgiler, tarihten lezzetli anekdotlar ve hikâyelerle tamamlanıyor. Bütün çıplaklığıyla, iyisiyle kötüsüyle, hüznüyle neşesiyle, öfkesiyle sükünetiyle Türkiyeli bir göçmenin gerçek deneyimini okura bizzat yaşatmayı başarıyor."

Melis Alphan

MUNDI

mundikitap.com

twitter.com/mundikitap

facebook.com/mundikitap

[@instagram.com/mundikitap](https://instagram.com/mundikitap)

ISBN 978-605-19561-1-5

9 786056 956195